

«وطن امروز» مواضع عادل الجبیر، وزیر خارجه برکنار شده سعودی علیه کشورمان را باز خوانی می کند

زبان دراز

گروه سیاسی: عادل الجبیر، وزیر خارجه ضدایرانی عربستان سعودی، روز پنجشنبه گذشته به همراه برخی مقامات و شاهزادگان سعودی از سوی پادشاه این کشور برکنار شد. به گزارش «وطن امروز»، در پی تصمیم ناگهانی ملک سلمان، پادشاه سعودی جهت تغییر ساختار کابینه و شورای امور سیاسی و امنیتی عربستان که از سوی برخی رسانه‌ها، «زلزله در دولت سعودی» نامیده شد، عادل الجبیر برکنار و ابراهیم العساف به عنوان جانشین وی انتخاب شد. العساف، وزیر اقتصاد و دارایی عربستان بود که ۲ سال پیش در جریان اقدامات بن سلمان با عنوان مبارزه با فساد برکنار و مدتی در هتل ریزکارتون ریاض در بازداشت بود اما سپس آزاد و به کارش برگشت. الجبیر نیز به عنوان وزیر مشاور در امور خارجه تعیین شد.

عادل الجبیر را به همراه محمد بن سلمان باید از جمله نمادهای رویکرد جدید سعودی طی سال‌های اخیر دانست. در واقع تغییر رویکرد دیرینه سعودی در حوزه سیاست خارجی و اتخاذ رویکرد تنش‌زا در قبال ایران که همزمان با مرگ ملک عبدالله و پادشاهی ملک سلمان در این کشور در دستور کار قرار گرفت، زمینه حضور پررنگ چهره‌های جدید و کم‌تجربه‌ای چون بن سلمان و الجبیر را فراهم کرد.

از دیهشت ۹۴ و بر اساس دستورات جدید ملک سلمان بن عبدالعزیز، پادشاه عربستان، مقر بن عبدالعزیز بنا به خواسته خودش از سمت ولیعهدی کنار رفت و به جای او شاهزاده محمد بن نایف ولیعهد شد و وی همچنین محمد بن سلمان پسر خود و وزیر دفاع این کشور را به عنوان جانشین، ولیعهد تعیین کرد. پادشاه عربستان همچنین با درخواست سعود الفیصل برای کناره‌گیری از سمتش به عنوان وزیر خارجه بعد از ۴۰ سال موافقت کرد و به جای او عادل الجبیر، سفیر عربستان در آمریکا به عنوان وزیر خارجه تعیین شد.

ظهور چهره‌های جدید در سپهر سیاسی سعودی در سال ۹۴ بیش از هر چیز گویای این واقعیت بود که راهبردهای قدیمی این کشور در منطقه به‌خصوص در قبال ایران دچار تغییرات جدی شده و قرار است مناسبات تازه‌ای در این باره در پیش گرفته شود. در چنین فضایی بود که چهره‌هایی بی‌تجربه و بدون سابقه چندان‌کی چون بن سلمان و عادل الجبیر میداندار شده و زمام‌ور را به دست گرفتند. ورود سعودی به جنگ با مردم بی‌دفاع یمن را در پیش گرفتن سیاست تهاجمی و تنش‌زا در قبال ایران طی ۳ سال گذشته از جمله نمودهای همین تغییر رویکرد در عربستان دوره ملک‌سلمان بود. رهبر معظم انقلاب فروردین ماه ۹۴ به همین موضوع اشاره و فرموده بودند: «ما با سعودی‌ها در مسائل گوناگون سیاسی اختلافات متعددی داریم اما همیشه می‌گفتیم آنها در سیاست خارجی مناعت و وقار نشان می‌دهند اما چند جوان بی‌تجربه امور این کشور را در دست گرفته و دارند جنبه توحشی را بر جنبه مناعت و ظاهرسازی غلبه می‌دهند که این کار قطعاً به ضررشان تمام خواهد شد».

■ وزیر خارجه بیش‌فعال در مخالفت با ایران!
عادل الجبیر، وزیر خارجه پیشین عربستان در مدت ۳ ساله وزارتش، اولویت خود را بر دشمنی با ایران و افزایش تنش‌ها میان ۳ کشور گذاشته و در این راستا هیچ فرصتی را برای تخطئه جمهوری اسلامی از دست نداد. رویکرد ضدایرانی او در این سال‌ها در سایه راهبرد بن سلمان علیه ایران دنبال و روز به روز تشدید شد تا مشخص شود فلسفه انتصاب همزمان این ۲ چهره جوان و بی‌تجربه از سوی شاه جدید سعودی صرفاً تخطئه و تضعیف جمهوری اسلامی بوده است. با همه اینها و به‌رغم ابراز دشمنی‌های متعدد الجبیر در ۳ سال گذشته، وزارت امور خارجه ایران نتوانست آنچنان که باید و شاید در اتخاذ اقدام متقابل با وی موفق شود و حتی محمدجواد ظریف در مواردی مواضعی انفعالی نسبت به هیات حاکمه جدید سعودی اتخاذ کرد.

■ سخنرانی در کنفرانس امنیتی مونیخ
وزیر خارجه پیشین عربستان ۲۹ بهمن ۹۶ در سخنرانی خود در کنفرانس امنیتی مونیخ در کنار نتانیاهو طی سخنرانی ضدایرانی مدعی شد: مشکلات منطقه با انقلاب ایران آغاز شده است! وی گفت: ایران باید قانون خود را تغییر دهد؛ قانونی که در آن از صادر کردن انقلاب صحبت شده است. وزیر خارجه عربستان همچنین در حالی که کشورش مردم بی‌دفاع یمن را مورد حمله قرار داده، ایران را به صادرات تسلیحات برای او حوثی‌ها متهم کرد.

عادل الجبیر همچنین در ادامه این سخنرانی گفت: با چالش‌هایی در زمینه سوریه و یمن مواجه هستیم و تلاش می‌کنیم برای حصول یک راه‌حل برای مسأله سوریه و سوق دادن همه به سمت مذاکره اقدام کنیم.

■ اعلان جنگ به ایران
عادل الجبیر همچنین آذرماه گذشته پادشاهی سعودی را «روشنایی» و ایران را «ظلمت» منطقه خاورمیانه توصیف کرد! وی در منامه، پایتخت بحرین با اشاره به جنگ‌ها در منطقه و همچنین روند صلح اسرائیل و فلسطین، گفت: «با ۲ رویکرد در خاورمیانه مواجه هستیم. عربستان سعودی روشنایی و ایران ظلمت در این منطقه هستند». وی در ادامه اظهارات گستاخانه خود گفت: «سعودی» در حال جنگ با رویکرد تارکب ایران در منطقه است».

■ حمله حامی اصلی تروریسم به ایران
الجبیر همچنین در جریان نشست بین‌المللی موسوم به «گفت‌وگوهای میدترانه‌ای» که سال گذشته با شرکت مقامات شماری از کشورهای جهان در رم، پایتخت ایتالیا برگزار شد، با حمله به سیاست منطقه‌ای جمهوری اسلامی، ایران را به داشتن «تاثیر منفی در سراسر منطقه» متهم کرد و گفت: «اتان عملاً

بازرسی‌ها از ایران تشدید شود
عادل الجبیر، وزیر خارجه عربستان ۳ آبان ۹۶ گفته بود از موضع ترامپ در قبال ایران کاملاً حمایت می‌کند و حضور آمریکا در منطقه موجب ثبات می‌داند. وزیر خارجه پیشین عربستان که در نشست اندیشکده انگلیسی «چتم هاوس» سخن می‌گفت، با بیان این اظهارات مدعی شد: ایران با سوابق‌سازنده از منابع به دست آورده (ناشی از برجام) برای تأمین مالی اقدامات شروانه خود در منطقه استفاده می‌کند».

وی گفت: بازرسی‌ها از ایران باید تشدید شده و مراکز نظامی و اعلام نشده را نیز در بر بگیرد. وی همچنین ادعا کرد باید مسأله تاریخ انقضای توافق و موک‌های بالستیک هم حل شود. الجبیر درباره مواضع ایران در عراق هم ادعاهای بی‌اساسی را مطرح کرد و گفت ایران خواهان تسلط بر عراق است!

■ فراقکنی درباره روابط عربستان و ایران
وزیر خارجه پیشین عربستان سعودی شهریورماه سال گذشته نیز جمهوری اسلامی ایران را به حمایت از تروریسم متهم کرد. عادل الجبیر روز سه‌شنبه ۱۵ شهریور ۹۶ در جمع خبرنگاران در لندن مدعی شد: هرگونه تجدید درباره ایران مستلزم آن است که

بی‌محابا مرتکب قتل در منطقه ما و جهان می‌شوند».

وزیر خارجه عربستان سعودی افزود: از سال ۱۹۷۹ انقلاب اسلامی ایران حامی اصلی تروریسم در سراسر جهان بوده است، به تروریست‌ها پناه داده و تسهیلاتی را برای تحرکات آنها فراهم آورده است.

■ ایران پاسخگوی اقدامات خود باشد!
وزیر خارجه پیشین سعودی ۲۲ فروردین ۹۷ در پاریس با تکرار اتهامات نخب‌امی خود بار دیگر ایران را مسؤول بحران در منطقه دانست. طبق این گزارش، عادل الجبیر در سخنانی با تکرار اتهامات نخب‌امی خود ادعا کرد ایران باید پاسخگوی اقدامات خود در منطقه باشد. وی همچنین با اشاره به موضوع توافق اتمی ایران مدعی شد: ایران باید به خاطر نقض قطعنامه‌های بین‌المللی درباره موک‌های بالستیک پاسخگو باشد.

■ همراهی با تحریم‌های ضد ایرانی
وزیر خارجه پیشین عربستان سعودی اردیبهشت ماه امسال با توسعه تحریم‌ها در ارتباط با ایران موافقت کرده بود. وی در جریان کنفرانس مطبوعاتی مشترک با مایک پمپئو، وزیر خارجه آمریکا بیان داشت: «باید تحریم‌های جدید در خصوص حمایت ایران از تروریسم، برنامه موک‌های این کشور و مداخله در امور کشورهای عربی وضع شود».

ضمناً الجبیر خاطر نشان کرد عربستان سعودی از سیاست دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا در ارتباط با ایران حمایت می‌کند. وی افزود: «ما از سیاست رئیس‌جمهور آمریکا در ارتباط با ایران حمایت می‌کنیم بویژه در ارتباط با اصلاح برجام».

■ حرف‌های ظریف مضحک است!
عادل الجبیر ۱۴ شهریور ۹۶ مدعی شده بود ایران از طریق

الجبیر پس از فاجعه منا: پادشاهی سعودی بارها تاکید کرده نباید از مراسم دینی که برای همه انسان‌ها مقدس است بهره‌برداری سیاسی کرد. مقامات ایران خوب می‌دانند پادشاهی سعودی بهترین خدمات‌ها را به زائران خانه خدا ارائه می‌دهد. ایرانی‌ها باید آخرین کسانی باشند که از مدیریت مراسم حج انتقاد می‌کنند!

حزب‌الله و با حملات تروریستی منطقه را بی‌ثبات می‌کند. وزیر خارجه پیشین سعودی همچنین گفته بود: حرف‌های وزیر خارجه ایران در خصوص «اشستی‌جویی» مضحک است! اگر ایران می‌خواهد روابطش را با عربستان سعودی بهبود بخشد، باید از تروریسم و دخالت در منطقه دست بردارد. الجبیر در ادامه ادعاهای خود گفت: برخی سرنان القاعده که در ایران به سر می‌برند دستور اجرای برخی حملات را سعودی را داده‌اند.

■ هجمه به توان موک‌های ایران
وزیر خارجه سعودی همچنین ۲۸ آبان ۹۶ در سخنان خود در نشست اتحادیه عرب، اظهارات ضد ایرانی خود را تکرار کرد. وی در این سخنرانی با تکرار اتهامات خود علیه ایران گفت: دلیل حضور در این نشست این است که ما خطر موک‌های ایران را درک کرده‌ایم. وی مدعی شد: موک‌های بالستیک که به ریاض شلیک شد، بیانگر تجاوزهای ایران از طریق حوثی‌هاست. الجبیر در ادامه اظهارات ضدایرانی خود افزود: ما باید برای جلوگیری از سیاست‌های خصمانه ایران، مسؤولیت‌پذیر باشیم. وزیر خارجه سعودی گفت: رفتارهای خصمانه ایران باعث شده جامعه بین‌الملل، ایران را نخستین کشور حامی تروریسم در جهان اعلام کند. وی افزود: ایران سیاست ترور دیپلمات‌ها و روی کار آوردن مزدوران خود در منطقه مانند حوثی‌ها و حزب‌الله را در پیش گرفته است.

الجبیر گفت: باید تصمیم قاطعانه‌ای برای مقابله با تجاوزهای ایران به امنیت ملی عربی گرفته شود.

الجبیر در جریان کنفرانس مطبوعاتی مشترک با مایک پمپئو: باید تحریم‌های جدید در خصوص حمایت ایران از تروریسم، برنامه موک‌های این کشور و مداخله در امور کشورهای عربی وضع شود. ما از سیاست رئیس‌جمهور آمریکا در ارتباط با ایران حمایت می‌کنیم بویژه در ارتباط با اصلاح برجام

تهران سیاست‌های خود را در منطقه تغییر دهد. عادل الجبیر تصریح کرد: گفت‌وگوهای دیپلماتیک با ایران درباره تمهیدات مربوط به مناسک حج به معنی عادی‌سازی روابط نیست و چنین تماس‌هایی ارتباطی با سیاست ندارد. الجبیر همچنین فروردین‌ماه ۹۷ در ادعایی تکراری ایران را به نقض قوانین بین‌المللی متهم کرد. وی در ادامه اتهام‌زنی مقامات کشورش به ایران، در جدیدترین ادعا گفت تهران قوانین بین‌المللی را نقض و انصاف‌الله یمن را به موک مجهز کرده است. الجبیر افزود: عربستان حق پاسخگویی به این اقدام ایران را برای خود محفوظ می‌داند.

■ تکرار اتهامات بی‌اساس، این بار به بهانه ماجرای مراکش
اردیبهشت ماه امسال عادل الجبیر با بیان ادعای دخالت ایران در امور داخلی دیگر کشورها به بهانه حمایت ایران از جبهه پولیساریو در مراکش، دوباره اتهامات بی‌اساس خود علیه کشورمان را تکرار کرد.

بنا بر این گزارش، وی با تکرار اتهامات خود علیه ایران گفته بود: «آنچه ایران از طریق حزب‌الله لبنان در مراکش و آموزش نیروهای جبهه پولیساریو انجام می‌دهد نمونه خوبی از مداخله در امور کشورهای دیگر است». وزیر خارجه عربستان ادعا کرد: «ایران با مداخله در امور دیگران، در حال بی‌ثبات و ناامن کردن کشورهای عربی و اسلامی است».

ادعاهای وزیر خارجه عربستان سعودی در حالی است که «محمد حداد» سخنگوی جبهه پولیساریو ادعاهای مغرب را در این باره کذب محض خوانده و از مقام‌های رباط (پایتخت مغرب) خواسته اسناد همکاری ایران با این جبهه را ارائه کنند.

■ ادعای مضحک درباره حمله داعش به ایران
وزیر خارجه پیشین سعودی اول اسفند ۹۵ در اظهاراتی مضحک گفته بود: ایران تنها کشور است که هدف حملات داعش یا هر گروه تروریستی دیگری در منطقه قرار نگرفته است! وی در ادامه اظهارات نخب‌امی خود در مونیخ مدعی شد: ایران و شبه‌نظامیان تحت حمایت این کشور از ناامنی در چندین کشور حمایت می‌کنند. الجبیر ادعا کرد: ایران با ارسال سلاح برای نیروهای یمنی قطعنامه شورای امنیت را نقض کرده است. وزیر خارجه سعودی با ادعای اینکه ایران به دنبال صدور انقلاب است، اظهار داشت: تا زمانی که ایران رفتارش را تغییر ندهد، امکان همکاری با این کشور وجود ندارد.

الجبیر مدعی شد: ایران و شبه‌نظامیان وابسته به آن، امنیت را در بسیاری از کشورها برهم می‌زنند. ایران برای حوثی‌ها سلاح به یمن قاچاق می‌کند که نقض قطعنامه‌های شورای امنیت است. ایران می‌خواهد نظام حاکم بر خاورمیانه را تغییر دهد. ایران موک‌های بالستیک خود را در اختیار حوثی‌ها قرار می‌دهد تا به شهرهای عربستان حمله کنند.

■ گزاره‌گویی پس از فاجعه منا
عادل الجبیر چند روز پس از حادثه منا، ۷ مهر ۹۴ در گفت‌وگو با شبکه العربیه متعلق به عربستان سخنان تند و تیزی را علیه ایران بیان کرد. وی در این گفت‌وگو در پاسخ به سوالات درباره اظهارات حسن روحانی در مجمع عمومی سازمان ملل متحد که گفته بود ایران برای ثبات در سوریه تلاش خواهد کرد، ادعاهای گذشته خود درباره ایران را تکرار کرد و گفت: ایران آن کشور است که می‌تواند درباره برقراری ثبات در سوریه صحبت کند. شواهد نشان می‌دهد ایران به شبه‌نظامیان حوثی در یمن کمک می‌کند و اصلی‌ترین دلیل پشت پرده مناقشه و جنگ داخلی در یمن است. وزیر خارجه سابق عربستان در ادامه افزود: ایران با ارسال کمک‌های تسلیحاتی و اعزام مشاوران و کارشناسان نظامی که با قطعنامه شماره ۲۲۱۶ شورای امنیت مغایر است، به ترمد و شورش حوثی‌ها علیه دولت، قانون و ادامه جنگ در یمن کمک کرده است. ایران باید آخرین کشوری باشد که از ثبات برای سوریه سخن بگوید. وزیر خارجه سابق سعودی در ادامه سخنان خود با اشاره به حادثه منا نه تنها از جهان اسلام به دلیل این سهل‌انگاری عذرخواهی نکرد بلکه نوک پیکان حملات را به سمت تهران نشانه رفت و گفت: در حادثه منا ایران به دنبال بهره‌برداری سیاسی از یک تراژدی انسانی است. تحقیقات برای یافتن دلایل اصلی این حادثه در جریان است. پادشاهی سعودی بارها تاکید کرده نباید از مراسم دینی که برای همه انسان‌ها مقدس است بهره‌برداری سیاسی کرد. مقامات ایران خوب می‌دانند پادشاهی سعودی بهترین خدمت‌ها را به زائران خانه خدا ارائه می‌دهد. وی در پاسخ به سخنان روحانی در سازمان ملل که گفته بود سعودی باید به مدیریت مراسم خانه خدا اهمیت بیشتری بدهد، گفت: ایرانی‌ها باید آخرین کسانی باشند که از مدیریت مراسم حج انتقاد می‌کنند!

واکنش انفعالی به رویکرد تهاجمی الجبیر

با وجود مواضع ضدایرانی متعدد الجبیر در سال‌های اخیر که تنها به گوشه‌ای از آن اشاره شد، واکنش دستگاه محمدجواد ظریف به این رویکرد نه تنها همسطح و بازدارنده نبود که حتی شاهد برخی موضع‌گیری‌های عجیب و نسنجیده از سوی وزیر امور خارجه در این راستا بوده‌ایم. موضع‌گیری‌هایی که انتقادات گسترده از ظریف را نیز به دنبال داشت.

محمدجواد ظریف بهمن‌ماه ۹۴ در شرایطی که مواضع ضدایرانی هیات حاکمه جدید سعودی روزبه‌روز تشدید می‌شد از چالش‌های مشترک میان ایران و «برادران سعودی» سخن گفت. وی در ادامه سخنان خود در اجلاس امنیتی مونیخ همچنین گفت: «خبر خوب این بود که دوست من عادل الجبیر با حضور ایران، به مذاکرات وین بیاید». وی همچنین به رفتار دولت ایران با عربستان نیز اشاره و تصریح کرد: «۵۰۰ زائر ما در مراسم حج کشته شدند اما ما روابط خود را قطع نکردیم حتی روابط خود با عربستان را کاهش هم ندادیم».

اظهارات حیرت‌آور ظریف که بی‌توجه به مناسبات ایران و عربستان و بویژه رویکرد تهاجمی وزیر خارجه این کشور اتخاذ شده بود، موجب شد بسیاری از کارشناسان و همچنین خانواده‌های قربانیان فاجعه منا به انتقاد از او سخن بگویند. از جمله دکتر فرشته روح‌افزا، معاون طرح، برنامه و تدوین سیاست شورای فرهنگی-اجتماعی زنان و همسر شهید دکتر احمد حاتمی که قبل از فاجعه منا به طرز مشکوکی در عربستان به شهادت رسید، شهریورماه ۹۵ در گفت‌وگو با «وطن‌امروز»، از این ادبیات ظریف انتقاد کرد و گفت: ما یک تسلیت هم از رئیس‌جمهور و وزارت امور خارجه درباره شهدای مان ندیدیم. به جای پیام تسلیت، آقای ظریف مصاحبه کرد و گفت ما با اینکه ۵۰۰ شهید دادیم ولی رابطه‌مان با سعودی دچار مشکل نشده است. شما شاهدید بعد از حادثه سفارت عربستان، آنها روابط دیپلماتیک‌شان را با ایران قطع کردند. آقای رئیس‌جمهور هم درباره سفارت قاطعانه، جدی و قدر وارد شدند. بنده با حمله به سفارت مخالفم ولی چه می‌شود ایشان همان اقتدار را برای شهدای خودمان به خرج می‌دادند؟

وی در همین راستا افزود: شما جایی سراغ دارید که آقای روحانی تاکید بر پیگیری مسأله داشته باشند؟ ما درباره شهدای مان هیچ حمایتی از دولت ندیدیم. آقای ظریف وقتی مصاحبه کردند که ماها با دادن چند صد شهید با سعودی قطع رابطه نکردیم؛ شما نمی‌دانید چقدر جگرمان سوخت. به آنها می‌گویند برادران سعودی! آنها برادر می‌شوند؟ باور کنید اگر واکنش قاطع رهبر معظم انقلاب نبود، امکان بازگشت بدن شهدای ما وجود نداشت. پیام امسال رهبر معظم انقلاب را در کنار پیام‌های سال‌های گذشته ایشان بگذارید و ببینید چقدر ایشان روشن‌نگرانه مشقت سعودی را باز کردند. پیام روز دوشنبه ایشان، آبی روی داغ آتش خیلی از ما بود. ما در این یک سال تنها از جانب رهبر معظم انقلاب حمایت شدیم. یعنی اگر این خانواده‌ها آرامند، به خاطر ایشان است اگر نه ما در جاهای دیگر حرف‌های ضد و نقیض و توهین شنیدیم.

